

Návrh
Akčného plánu
Iniciatívy pre otvorené vládnutie
v Slovenskej republike
na roky 2020 – 2021

Bratislava

Obsah

Zoznam použitých skratiek.....	3
ÚVOD	4
1. OTVORENÉ INFORMÁCIE.....	6
1.1.: Pravidelne zverejňovať plnenia úloh ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy vyplývajúcich z uznesení vlády SR.....	6
1.2.: Pravidelne zverejňovať datasety a aplikačné programové rozhranie (API) v gescii ministerstiev a nimi zriadených organizácií a ostatných ústredných orgánov štátnej správy	7
1.3.: Pravidelne zverejňovať údaje o využívaní financií poskytnutých ministerstvami, Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu a úradom vlády SR v rámci finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu, Švajčiarskeho finančného mechanizmu a dotačných schém zo štátneho rozpočtu SR.....	9
1.4.: Zabezpečiť plnú publicitu údajov o konečných užívateľoch výhod v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci	9
2. OTVORENÉ VZDELÁVANIE	11
2.1.: Sprevádzkovať a podporovať využívanie portálu vzdelávacích zdrojov	11
3. OTVORENÁ VEDA.....	14
3.1.: Vytvoriť a prijať Národnú stratégiu otvorenej vedy.....	14
4. PARTICIPÁCIA.....	16
4.1.: Posilňovať participatívnu tvorbu verejných politík prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania k participácii	16
4.2.: Upraviť správu o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu	17
4.3.: V programovom období Európskych štrukturálnych a investičných fondov 2021 – 2027 vytvoriť priestor pre rozvoj občianskej spoločnosti a funkčných medzisektorových partnerstiev posilňujúcich otvorené vládnutie na všetkých úrovniach verejnej správy	18
5. OTVORENÁ JUSTÍCIA - PRÁVNA ISTOTA.....	20
5.1.: Rozšíriť zverejňovanie legislatívnych a nelegislatívnych materiálov na portáli Slov-Lex	20
6. SPÄTNÁ VÄZBA A POKRAČOVANIE	22
6.1.: Monitorovať napĺňanie Akčného plánu OGP 2020 – 2021 a participatívnym spôsobom pripraviť nový Akčný plán OGP na nasledujúce obdobie	22

Zoznam použitých skratiek

AML	Z ang. Anti – Money Laundering, pranie špinavých peňazí
API	Aplikačné programové rozhranie
Agenda 2030	Agenda 2030 OSN pre udržateľný rozvoj
CÚDEO	Centrálne úložisko digitálneho edukačného obsahu
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií SR
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
NASES	Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OGP	Z angl. Open Government Partnership, Iniciatíva pre otvorené vládnutie
PVV	Programové vyhlásenie vlády SR
ÚOŠS	Ústredný orgán štátnej správy
ÚPVII	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
ÚSV ROS	Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

ÚVOD

Slovenská republika (ďalej len „SR“) sa v septembri 2011 zapojila do medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie (z angl. Open Government Partnership, ďalej len „OGP“). Pristúpením k OGP sa Slovenská republika zaradila medzi štáty všetkých kontinentov, ktoré majú ambíciu venovať sa témam ako zvyšovanie transparentnosti, participácie, podpory inovácií a otvárať verejnú správu občanom. Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti bol poverený koordináciou tvorby a implementácie akčných plánov OGP v SR.

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) vytvorená na základe výsledkov parlamentných volieb v marci 2016 sa prihlásila k princípom otvoreného vládnutia a k medzinárodnej iniciatíve OGP prostredníctvom programového vyhlásenia vlády SR (ďalej len „PVV“). Zaviazala sa, že bude podporovať uplatňovanie princípov otvoreného vládnutia, zvyšovať transparentnosť verejnej správy, súdnictva, podporovať participáciu širokej odbornej verejnosti na tvorbe verejných politík a podporovať využiteľnosť informácií, ktoré má verejná správa k dispozícii. Prihlásením sa k princípom otvoreného vládnutia v PVV vláda SR vyjadrila vôľu inštitucionalizovať a zintenzívniť boj proti korupcii. Zároveň sa vláda SR prihlásila k Agende udržateľného rozvoja Organizácie spojených národov 2020 – 2030 (ďalej len „Agenda 2030“) a v súlade s „Odporúčaním Rady OECD vo veci otvorenej vlády (Recommendation of the Council on Open Government)“ prijatým dňa 14. decembra 2017.

OGP sa napĺňa prostredníctvom 2-ročných akčných plánov, ktoré boli na Slovensku prijímané nasledovne:

- Prvý Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2012 – 2013 (ďalej len „Akčný plán OGP 2012 – 2013“) schválila vláda SR uznesením č. 50 z 22. februára 2012.
- Druhý Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na rok 2015 (ďalej len „Akčný plán OGP 2015“) bol schválený uznesením vlády SR č. 59 z 11. februára 2015.
- Tretí Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2017 – 2019 (ďalej len „Akčný plán OGP 2017 – 2019“) schválila vláda SR uznesením č. 104 z 1. marca 2017.

Akčný plán OGP 2017 - 2019 zahŕňal 68 záväzkov v 5 kapitolách: otvorené informácie, otvorené vzdelávanie, vláda SR otvorená pre dialóg, otvorená justícia a aplikačná prax.

V priebehu implementácie Akčného plánu OGP 2017 – 2019 boli pravidelne organizované stretnutia pracovných skupín, stretnutia s expertmi na jednotlivé témy, zástupcami mimovládnych neziskových organizácií, ako aj podujatia pre verejnosť vo formáte Týždňov otvoreného vládnutia, na ktorých prebiehala diskusia o napĺňaní úloh akčného plánu a zber podnetov do návrhu nového akčného plánu. Počas implementácie Akčného plánu OGP 2017 – 2019 pravidelne spolupracovala aj medzirezortná koordinačná pracovná skupina so zastúpením ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (ďalej len „ÚOŠS), ktorí mali priestor predkladaný akčný plán tvoriť a pripomienkovať. V priebehu hodnotenia implementácie prebiehali stretnutia pracovných skupín v témach otvorené vzdelávanie a otvorená veda, otvorené informácie (v gescii Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, ďalej len „ÚPVII“), stretnutia s expertmi v téme otvorenej justície. Základný materiál k zhodnoteniu a ďalším krokom poskytli kontaktné osoby pre OGP z jednotlivých zapojených ministerstiev a ostatných ÚOŠS.

Podnety do nového Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2020 – 2021 (ďalej len „Akčný plán OGP 2020 – 2021“) boli zbierané priebežne, ale aj cielene počas dvoch regionálnych stretnutí s mimovládnyimi neziskovými organizáciami a zainteresovanou verejnosťou v Košiciach a v Banskej Bystrici. Pri príprave návrhu akčného plánu boli vzaté do úvahy aj odporúčania Nezávislého hodnotiaceho mechanizmu OGP, hodnotenia jednotlivých úloh poskytnuté kontaktnými osobami pre OGP z jednotlivých zapojených ministerstiev a ostatných ÚOŠS, odporúčania vyplývajúce zo stretnutí pracovných skupín, z bilaterálnych stretnutí a zo zhodnotenia Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len „ÚSV ROS“).

K tvorbe Akčného plánu OGP 2020 – 2021 bola dňa 10. júla zverejnená predbežná informácia na právnom

a informačnom portáli Slov-Lex a návrh Akčného plánu OGP 2020 - 2021 bol uverejnený na pripomienkovanie na webovej stránke ÚSV ROS v termíne od 23. júla do 11. augusta 2019.

V zmysle participatívnej tvorby bol predkladaný Akčný plán OGP 2020 - 2021 osobne konzultovaný aj s predstaviteľmi jednotlivých ministerstiev a ostatných ÚOŠS. Znenie materiálu možno považovať za konsenzuálne znenie formované veľkým počtom zainteresovaných skupín.

Návrh Akčného plánu OGP 2020 – 2021 nadväzuje na predchádzajúce akčné plány. Témy týkajúce sa otvorených informácií, otvoreného vzdelávania, otvorenej vedy a participácie zostávajú zastúpené. Téma otvorená justícia sa zameriava na posilnenie právnej istoty pre občanov. V porovnaní s predchádzajúcim Akčným plánom OGP 2017 – 2019 sa v tomto návrhu nachádza menej záväzkov v jednotlivých obsahových témach. Účelom zníženia počtu záväzkov je sústredenie sa na kvalitnejšiu implementáciu jednotlivých záväzkov, posilnenie vzájomnej spolupráce medzi ÚSV ROS, ministerstvami a ostatnými ÚOŠS zodpovednými za implementáciu záväzkov a občianskou spoločnosťou.

1. OTVORENÉ INFORMÁCIE

1.1.: Pravidelne zverejňovať plnenia úloh ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy vyplývajúcich z uznesení vlády SR

ÚSV ROS dal vypracovať reprezentatívny prieskum verejnosti o dôvere a zapájaní občanov do správy vecí verejných - Reprezentatívny prieskum participácie v SR. Prieskum realizovala agentúra Focus v novembri – decembri 2018 na vzorke viac ako 1200 občanov a občianok SR. Podľa prieskumu vyplýva, že len 33% občanov súhlasí s tým, že ich vláda vecne a dostatočne informuje o svojich rozhodnutiach. Navyše verejnosť najmenej dôveruje vláde SR, parlamentu SR a politickým stranám.¹ Obdobné výsledky zaznamenal aj prieskum Eurobarometra z augusta 2019, ktorý skúmal verejnú mienku v júni 2019. Národné inštitúcie SR ako NR SR, vláda SR či polícia požívajú v porovnaní s inými členskými krajinami nízku dôveru svojich občanov.²

Jedným z nástrojov, ako zvyšovať dôveru občanov v inštitúcie, ktoré spravujú krajinu, je umožniť verejnosti a občianskej spoločnosti dozvedieť sa o aktivitách jednotlivých inštitúcií. V kontexte OGP ide predovšetkým o ministerstvá a ostatné ÚOŠS, ktorých aktivity sa odvíjajú aj od plnenia úloh, prijímaných prostredníctvom uznesení vlády SR.

Na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk poskytuje Portál otvorenej vlády³ (<https://rokovania.gov.sk/>) komplexné informácie o rokovaniach vlády SR – návrhy legislatívnych alebo nelegislatívnych materiálov predložených na rokovania vlády SR a výsledky rokovania vlády SR prijatých v podobe uznesení vlády SR. Čo však chýba, sú informácie o plnení uznesení. V rámci Portálu otvorenej vlády je potrebné nastaviť systém tak, aby umožňoval jednotlivým ministerstvám a ostatné ÚOŠS pravidelne zverejňovať plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR v jednotnej a štruktúrovanej forme. Zverejňovanie plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR je podmienené nastavením systému, plnenia úloh sa budú zverejňovať od sfunkčnenia systému.

Naplnenie úlohy je jedným z krokov k zvyšovaniu transparentnosti a zodpovednosti verejnej správy, v súlade s vôľou vlády SR deklarovanou vo viacerých strategických dokumentoch a iniciatívach:

- Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení prihlásila k Iniciatíve pre otvorené vládnutie. Jedným z hlavných princípov je zvyšovanie transparentnosti zlepšovaním prístupu verejnosti a občianskej spoločnosti k informáciám. Navyše, táto úloha sčasti reflektuje odporúčanie zamerať sa na zvyšovanie transparentnosti Nezávislého hodnotiaceho mechanizmu Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorý pripravil pre Slovenskú republiku Správu o príprave a tvorbe akčného plánu na roky 2017-2019.⁴
- Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení prihlásila aj k Iniciatíve Rule of Law Initiative, medzi ktorej hlavné princípy patrí zvyšovanie transparentnosti.⁵
- Transparentnosť, efektívna kontrola a podpora občianskej spoločnosti smerom k participácii na kontrole verejných politik patrí k výzvam, na ktoré sa SR chce zamerať v rámci národných priorit vychádzajúcich z Agendy 2030 OSN pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“).⁶

¹ J. Plichtová, A. Šestáková (ÚSV ROS): Reprezentatívny prieskum participácie v SR, dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/aktuality/participacia/2019/z_dennikov_pilotnych_schem/mar_ec/z_dennikov_analytiky/Prieskum%20participacie%20v%20SR_Plichtova-Sestakova.pdf.

² European Commission: Public Opinion, dostupné na: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/standard/surveyky/2253>.

Kým priemerne v rámci členských krajín EÚ verí národným parlamentom 34% obyvateľov, na SR je to len 27% obyvateľov, 64% mu nedôveruje. Obdobne, svojej vlastnej vláde v európskom priemere dôveruje 34% obyvateľstva, na Slovensku len 29% a 65% jej nedôveruje.

³ Portál otvorenej vlády je dostupný na: <https://rokovania.gov.sk/>.

⁴ Nezávislý hodnotiaci mechanizmus (IRM): Slovensko – Správa o príprave a tvorbe akčného plánu na roky 2017 – 2019, dostupná na: http://live-ogp.pantheonsite.io/sites/default/files/Slovakia_Design_Report_2017-2019_SVK_for-public-comment.pdf.

⁵ Dostupné na: <https://www.vlada.gov.sk/data/files/7179.pdf>.

⁶ ÚPVII: Agenda 2030, dostupné na: <https://www.vicpremier.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>.

- Posilnenie transparentnosti reflektuje aj pripravovaná Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 v téme Integrovaný rozvojový program IV: Viacúrovňové riadenie bližšie k občanom.⁷

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

1. Nastaviť systém umožňujúci zverejňovať plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR v jednotnej a štruktúrovanej forme
Termín: do 31. decembra 2020
Zodpovedný: vedúci Úradu vlády SR
2. Na základe nastaveného systému pravidelne v súčinnosti s ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy zverejňovať plnenie úloh z uznesení vlády SR podľa dátumu ich plnenia
Termín: priebežne
Zodpovedný: vedúci Úradu vlády SR

1.2.: Pravidelne zverejňovať datasety a aplikačné programové rozhranie (API) v gescii ministerstiev a nimi zriadených organizácií a ostatných ústredných orgánov štátnej správy

Tému otvorených dát priniesla na Slovenskú republiku Iniciatíva pre otvorené vládnutie vďaka prvému Akčnému plánu OGP 2012 – 2013. Vzhľadom na čoraz väčšiu dôležitosť informácií a údajov vznikol v roku 2016 Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, ktorého cieľom je rozvíjať oblasť informatizácie Slovenska, kam spadá aj téma otvorených dát. V roku 2019 vznikla na ÚPVII dátová kancelária, ktorá má odborné kapacity venovať sa rôznym typom údajov, vrátane otvorených dát.⁸ Z tohto dôvodu nie je pre ÚSV ROS potrebné špecializovať sa na tému otvorených dát, ale sústrediť sa na monitorovanie dodržiavania záväzkov vyplývajúcich z akčných plánov OGP, zbierania podnetov a požiadaviek občianskej spoločnosti na zverejňovanie dát vo vlastníctve ministerstiev a ostatných ÚOŠS a v spolupráci s dátovou kanceláriou na ÚPVII požadovať ich zverejnenie.

Cieľom navrhovaného záväzku je preto pokračovať vo zverejňovaní datasetov a aplikačných programových rozhraní (ďalej len „API“) v gescii ministerstiev a ostatných ÚOŠS a sústrediť sa na ich skvalitnenie a podporu využívania, čím nadväzuje na úlohy predchádzajúceho Akčného plánu OGP 2017 – 2019.⁹ Záväzok umožní zlepšiť doterajší prístup občianskej spoločnosti a verejnosti k informáciám, s ktorými štát disponuje, čím prispieva k zvyšovaniu transparentnosti. Vďaka zverejňovaniu požadovaných datasetov či API dostáva občianska spoločnosť, verejnosť alebo vedecko-výskumné inštitúcie nástroj, ktorý môžu využívať na prácu či podporu hospodárstva založeného na dátach.

Skúsenosti z plnenia úloh týkajúcich sa tejto témy, z diskusií so zodpovednými osobami za plnenie úlohy z ministerstiev a ostatných ÚOŠS, z prostredia odbornej verejnosti preukazujú, že je stále žiaduce, aby ministerstvá a ostatné ÚOŠS zverejňovali datasety uvedené v zozname všetkých datasetov v gescii ministerstiev a ostatných ÚOŠS a pokračovali v ich pravidelnom zverejňovaní podľa plánu zverejňovania, tak ako je to špecifikované v Stratégii a akčný plán sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy. Je takisto dôležité pokračovať zo strany ÚSV ROS v priebežnom monitorovaní požiadaviek odbornej verejnosti a občianskej spoločnosti na zverejnenie najžiadanejších datasetov a API a následne intenzívnejšie rokovať s ministerstvami a ostatnými ÚOŠS o ich zverejnení. V záujme skvalitnenia ďalšieho zverejňovania

⁷ Súčasný návrh AP OGP 2017 – 2019 sa odvoláva na zatiaľ neschválený návrh Vízia a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030. ÚPVII: oznámenie o zverejnení návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení strategického dokumentu „Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030“ a informácia o ich verejnom prerokovaní, 24. jún 2019, dostupné na:

<https://www.vicpremier.gov.sk/aktuality/investicie/oznamenie-o-zverejneni-navrhu-strategickeho-dokumentu-a-spravy-o-hodnoteni-strategickeho-dokumentu-vizia-a-strategia-rozvoja-slovenska-do-roku-2030-a-informacia-o-ich-verejnom-prero/> .

⁸ <https://www.vicpremier.gov.sk/aktuality/podpredseda-vlady/r-rasi-udaje-su-mimoriadne-cenne-treba-sa-vsak-zamerat-na-ich-ochranu-a-bezpecnost/index.html> .

⁹ Akčný plán OGP 2017 – 2019, dostupný na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/akcne_plany/2017_2019/OGP_AP_2017-2019_final.pdf .

datasetov je dôležité pokračovať v pravidelných analýzach a dôsledne implementovať odporúčania vychádzajúce z nich.

Pre zefektívnenie využívania zverejnených datasetov a API je vhodné zamerať sa aj na analýzu tzv. kľúčových datasetov ministerstiev a ostatných ÚOŠS, ktoré by mali byť povinne zverejňované. Jednou z navrhovaných úloh je preto vytvorenie publikačného minima datasetov, ktoré bude obsahovať zoznam povinne zverejňovaných datasetov ministerstiev a ostatných ÚOŠS. Takýto zoznam by mal byť vytvorený participatívnym spôsobom za aktívnej účasti zainteresovaných aktérov z občianskej spoločnosti, expertov a ministerstiev a ostatných ÚOŠS a mal by reflektovať potreby verejnosti vychádzajúce z prieskumov po najžiadanejších datasetoch, ale aj z tém, resp. kategórií skúmaných relevantnými medzinárodnými organizáciami či iniciatívami v oblasti otvorených dát, v súlade s princípmi otvoreného vládnutia.¹⁰ Monitorovanie zverejňovania datasetov z publikačného minima bude ÚSV ROS vykonávať v rámci každoročnej pravidelnej analýzy zverejňovania datasetov.

Naplnenie úlohy je takisto jedným z krokov k zvyšovaniu transparentnosti a zlepšovaniu prístupu k verejným informáciám v súlade s vôľou vlády SR deklarovanou vo viacerých strategických dokumentoch a iniciatívach:

- Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení prihlásila k zvyšovaniu transparentnosti verejnej správy a sprístupňovaniu verejných informácií vo forme otvorených dát za účelom podporovania hospodárstva založeného na dátach, čo povedie k stimulácii podnikateľského prostredia,¹¹
- Národná koncepcia informatizácie verejnej správy (v gescii ÚPVII),¹²
- Stratégia a akčný plán sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy (v gescii ÚPVII, prevádzkovateľ Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby, ďalej len „NASES“),¹³
- Slovenská republika sa tiež rozhodla venovať sa výzve prijímať rozhodnutia a tvoriť politiku na základe relevantných a vierohodných dát dostupných expertom, ale aj verejnosti v rámci priorit Agendy 2030,
- Slovenská republika je do 17. júla 2021 povinná zabezpečiť transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora.¹⁴

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

3. Participatívnym spôsobom vypracovať publikačné minimum pre štátnu správu
Termín: do 30. apríla 2020
Zodpovedný: podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu
Spoluzodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
4. Zaviesť publikačné minimum pre štátnu správu do praxe
Termín: do 31. decembra 2020
Zodpovedný: podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu
5. Po zavedení publikačného minima pre štátnu správu každoročne zverejňovať dáta z publikačného minima pre štátnu správu na portáli otvorených dát data.gov.sk
Termín: od 31. marca 2021 a potom každoročne
Zodpovední: ministri, predsedovia ostatných ústredných orgánov štátnej správy

Priebežné úlohy v téme otvorených informácií, stále trvajúce z uznesenia vlády SR č. 104/2017 sú uvedené v Prílohe č. 1. bod 1.2

¹⁰ Vychádzajúc napr. z kategorizácie datasetov Európskeho portálu dát (<https://www.europeandataportal.eu/data/#/datasets?locale=en>), alebo Open Knowledge Foundation (<https://index.okfn.org/dataset/>).

¹¹ Dostupné na: <https://www.vlada.gov.sk/data/files/7179.pdf>.

¹² Dostupná na: <http://www.informatizacia.sk/narodna-koncepcia-informatizacie-verejnej-spravy--2016-/22662c>.

¹³ Dostupná na: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/LP/2017/350>.

¹⁴ Dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024&from=EN>.

1.3.: Pravidelne zverejňovať údaje o využívaní financií poskytnutých ministerstvami, Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu a úradom vlády SR v rámci finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu, Švajčiarskeho finančného mechanizmu a dotačných schém zo štátneho rozpočtu SR

Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“), Finančný mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus a ďalšie dotačné rezortné mechanizmy tvoria jeden z podstatných zdrojov verejných financií využívaný samosprávami, podnikateľmi a aj neziskovými organizáciami. V rámci zvýšenia transparentnosti a zlepšenia prístupu k informáciám o verejných zdrojoch vznikla v roku 2016 na Ústrednom portáli verejnej správy špecifická webová stránka a aplikácia, tzv. modul dotačných schém¹⁵. Cieľom tejto webovej aplikácie je poskytnúť občanom, odbornej verejnosti, občianskej spoločnosti ako aj úradníkom informácie o využívaní rôznych finančných mechanizmov.

Ministerstvá, Úrad vlády SR a ÚPVII majú povinnosť poskytovať údaje o všetkých jednosmerných príspevkoch (dotácie, subvencie, nenávratné finančné príspevky...) do modulu dotačných schém raz za rok, vždy za predchádzajúci kalendárny rok podľa svojich individuálnych možností, resp. informácií, s ktorými v rámci jednotlivých dotácií disponujú. Hoci ambície modulu dotačných schém boli vysoké, doteraz sa ich z viacerých dôvodov nepodarilo naplniť.

Na zlepšenie zverejňovania informácií ohľadom poskytovaných dotácií jednotlivými ministerstvami, Úradom vlády SR a ÚPVII je žiaduce vypracovať kvantitatívnu aj kvalitatívnu analýzu zverejňovania informácií v module dotačných schém a zverejnených údajov, z ktorej vziať odporúčania pre relevantné inštitúcie smerom ku skvalitneniu poskytovaných údajov, ale aj pre dodávateľa aplikácie smerom k zlepšeniu využívania a používania aplikácie. Kvantitatívna analýza prinesie poznatky ohľadom súladu zverejňovania informácií o dotáciách na jednotlivých ministerstvách, Úrade vlády SR a ÚPVII na module dotačných schém, na ich webstránkach a v ich výročných správach. Cieľom kvalitatívnej analýzy bude zamerať sa na funkčnosť aplikácie, užívateľské používanie či technické prepojenie so systémami na evidenciu dotácií.

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

6. Vypracovať kvantitatívnu analýzu zverejňovania informácií v module dotačných schém
Termín: do 30. apríla 2020
Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
7. Vypracovať kvalitatívnu analýzu stavu modulu dotačných schém, vrátane návrhov na zlepšenie
Termín: do 30. júna 2020
Zodpovedný: podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu

Priebežná úloha v téme otvorených informácií, stále trvajúca z uznesenia vlády SR č. 104/2017 je uvedená v Prílohe č. 1. bod 1.3

1.4.: Zabezpečiť plnú publicitu údajov o konečných užívateľoch výhod v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci

Závazok nadväzuje na predchádzajúci akčný plán, ktorým sa realizovalo opatrenie spočívajúce v prijatí protischránkového zákona¹⁶ a zohľadňuje výsledok transpozície smerníc EÚ týkajúcich sa prania špinavých peňazí, tzv. AML (z angl. Anti – Money Laundering) smerníc. Výsledkom týchto aktivít je existencia dvoch úradných evidencií konečných užívateľov výhod, pričom každá z nich sleduje iný účel. Register partnerov verejného sektora¹⁷ je verejne dostupný. Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci vrátane registrov, z ktorých čerpá údaje o konečných užívateľoch výhod, má v časti údajov o konečných

¹⁵ Dostupný na: <https://data.gov.sk/dotacie> .

¹⁶ Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁷ Dostupný na: <https://rpvs.gov.sk/rpvs/> .

užívateľoch výhod neverejný charakter¹⁸. Z dôvodu zabezpečenia vyššej miery transparentnosti, ako aj cieľov novej smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ proti praniu špinavých peňazí¹⁹, je potrebné zabezpečiť plnú publicitu údajov o konečných užívateľoch výhod v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci. Z dôvodu, že táto smernica v čase prípravy Akčného plánu OGP 2019 – 2021 ešte nie je transponovaná do slovenského právneho poriadku, pri plnení úlohy sa bude vychádzať z platnej a účinnej legislatívy v čase jej implementácie. Slovenská republika je povinná smernicu Európskeho parlamentu a Rady EÚ proti praniu špinavých peňazí transponovať do 10. januára 2020.

Za účelom posilnenia transparentnosti v téme konečných užívateľov výhod sa Slovenská republika prihlásila k Deklarácii národného záväzku plniť Zásady zverejňovania konečných užívateľov výhod²⁰. Stala sa tak súčasťou koalície členských štátov Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorej cieľom je vytvorenie novej celosvetovej normy smerujúcej k vyššej transparentnosti a k zníženiu zneužívania zdrojov na kriminálne aktivity. Informácie o konečných užívateľoch výhod, ktoré sa k Deklarácii prihlásili, by mali byť verejne dostupné v súlade so Zásadami zverejňovania konečných užívateľov výhod.

V záujme zvyšovania transparentnosti bude ÚSV ROS spolupracovať so Štatistickým úradom SR pri zverejňovaní štatistík o konečných užívateľoch výhod tak, aby tieto informácie slúžili širokej verejnosti.

Konkrétny míľnik smerujúce k naplneniu cieľa:

8. Implementovať Zásady zverejňovania konečných užívateľov výhod v rámci úradných evidencií konečných užívateľov výhod
Termín: do 31. decembra 2021
Zodpovedný: minister spravodlivosti SR
Spoluzodpovední: predseda Štatistického úradu SR, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

¹⁸ Uvedené evidencie konečných užívateľov výhod v súčasnosti nie sú funkčne prepojené. Platí však zásada 1x a dost', a teda subjekt zapísaný v registri partnerov verejného sektora nemá povinnosť zapisovať konečných užívateľov výhod do registra právnických osôb. Z hľadiska naplnenia cieľov AML smernice mať v rámci štátu centralizovanú evidenciu konečných užívateľov výhod je namieste analyzovať možnosti funkčného prepojenia registra partnerov verejného sektora a registra právnických osôb.

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ.

²⁰ Dokument Deklarácia národného záväzku plniť Zásady zverejňovania konečných užívateľov výhod je priložený v prílohe č. 2, dostupný v AJ na tomto mieste: <https://www.openownership.org/uploads/oo-disclosure-principles.pdf>.

2. OTVORENÉ VZDELÁVANIE

2.1.: Sprevádzkovať a podporovať využívanie portálu vzdelávacích zdrojov

Závazok nadväzuje na predchádzajúce akčné plány, ktorých cieľom bolo zmapovať situáciu ohľadom otvoreného vzdelávania na Slovensku a prijať kroky, ktoré by viedli k príprave legislatívnych podmienok, vybudovaniu technickej infraštruktúry a príprave podmienok k tvorbe a využívaniu otvorených vzdelávacích zdrojov. Dôležitými krokmi smerom k naplneniu tohto cieľa boli záväzky definované Akčným plánom OGP 2015 a Akčným plánom OGP 2017 – 2019, týkajúce sa zavedenia využívania otvorených licencií²¹ na dostupné vzdelávacie zdroje obstarané z verejných zdrojov, ktoré by následne mali byť dostupné verejnosti bez obmedzení.²²

V nadväznosti na tieto kroky bol v roku 2018 zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) vytvorený on-line portál Centrálné úložisko digitálneho edukačného obsahu (CÚDEO), ktorého cieľom je združovať digitálny edukačný obsah. Jeho spustenie do prevádzky sa očakáva v najbližšom období. Pre rozvoj témy otvorených vzdelávacích zdrojov a efektívne využívanie portálu CÚDEO je dôležité zamerať sa na kľúčové výzvy – odstránenie bariér zamedzujúcich šíreniu novovytvorených tradičných vzdelávacích zdrojov, najmä učebníc, podporu tvorby nových otvorených vzdelávacích zdrojov v prevažne digitálnych formátoch a vzdelávanie pedagógov k využívaniu a tvorbe nových otvorených vzdelávacích zdrojov.

Cieľom záväzku je efektívne využiť vznikajúci portál vzdelávacích zdrojov pripravením legislatívnych podmienok, ktoré by zaručili, že novovytvorené vzdelávacie zdroje vznikajúce z verejných zdrojov, napr. učebnice, vzniknú s otvorenou licenciou, bude ich teda možné zdieľať aj na portáli CÚDEO.²³ CÚDEO sa nemá obmedzovať len na materiály formálneho vzdelávania. Portál má slúžiť aj pre materiály týkajúce sa neformálneho vzdelávania, ktoré môže byť využité nielen mimo formálneho vzdelávania pri práci s mládežou, ale niektoré jeho prvky je možné efektívne využiť aj v prostredí predprimárneho, základného a stredného vzdelávania. Takto zameraný obsah by mohli okrem už vyššie uvedených osôb využívať a zdieľať aj pracovníci s mládežou, dobrovoľníci, lektori v práci s mládežou a ďalší odborníci pracujúci s touto cieľovou skupinou. Ďalším cieľom záväzku je pripraviť adekvátne podmienky pre financovanie vzniku nových vzdelávacích zdrojov s otvorenou licenciou, ktoré budú po schválení integrované do portálu vzdelávacích zdrojov. V tejto téme sa otvára viacero rôznorodých možností, vrátane výziev z EÚ fondov, dotačnej schémy MŠVVaŠ SR, súťaží nápadov, inkubátorov a laboratórií, hackathonov... ÚSV ROS v tejto súvislosti zorganizoval v roku 2018 stretnutie s relevantnými aktérmi z MŠVVaŠ SR, priamo riadených organizácií MŠVVaŠ SR, vydavateľstvami a predstaviteľmi občianskej spoločnosti.²⁴ Nevyhnutnou súčasťou záväzku je výškolenie pedagógov k využívaniu portálu a k tvorbe vzdelávacích zdrojov.

Funkčný vzdelávací portál adekvátne napĺňaný schválenými, relevantnými a inovatívnymi vzdelávacími materiálmi má potenciál prispieť k diverzifikácii vzdelávacích zdrojov dostupných pre žiakov, študentov, rodičov, ale aj verejnosť v rámci celoživotného vzdelávania. Dostupnosť rôznorodých vzdelávacích zdrojov na portáli zvýši kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu a podporí inkluzívne vzdelávanie v školách. Vzdelávanie pedagógov prispeje k efektívnemu využívaniu portálu CÚDEO a podporí vznik nových

²¹ Použitie otvorených verejných licencií, napr. medzinárodne uznávaných licencií Creative Commons dáva široké práva používateľom a zrozumiteľne ich vysvetľujú. Vhodným príkladom je Creative Commons uvedenie autora (CC-BY), ktorá umožňuje distribúciu licencovaného diela (šírenie, zdieľanie prostredníctvom akéhokoľvek média v akomkoľvek formáte), jeho adaptovanie (remix, úpravy a rozširovanie) vrátane publikovania adaptovaného diela, a to pre akýkoľvek účel, komerčný aj nekomerčný.

²² Téma otvorených vzdelávacích zdrojov a verejných licencií Creative Commons je bližšie definovaná v Akčnom pláne OGP 2015 dostupnom na: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/akcne_plany/2015/OGP-2015_akcny_plan.pdf a v Akčnom pláne OGP 2017 – 2019 dostupnom na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/akcne_plany/2017_2019/OGP_AP_2017-2019_final.pdf.

²³ MŠVVaŠ SR pripravilo na úrovni vysokých škôl odporúčanie v súlade s plnením úlohy č. 36 Akčného plánu OGP 2017 - 2019 dostupné na: <https://www.minedu.sk/implementacia-otvoreneho-publikovania-v-praxi-open-access/>.

²⁴ Výstupy z podujatia sú dostupné na tomto mieste: https://www.minv.sk/?ros_ogp_spravy&sprava=slovensko-bolo-tento-rok-sucastou-tyzdna-otvoreneho-vzdelavania.

vzdelávacích zdrojov. Odstránenie súčasných bariér legislatívnou úpravou umožní ďalšie napĺňanie portálu novovytvorenými vzdelávacími zdrojmi, predovšetkým digitálnymi verziami učebníc, či výstupmi z projektov financovaných z verejných zdrojov.

Vďaka funkčnému a dostatočne naplnenému portálu získajú žiaci, študenti, pedagógovia a verejnosť prístup k vzdelávacím zdrojom financovaných z verejných prostriedkov, čo prispieva k zvyšovaniu transparentnosti nakladania s verejnými zdrojmi. Vytvorenie adekvátnych podmienok pre tvorbu nových otvorených vzdelávacích zdrojov zároveň otvorí nové možnosti pre občiansku spoločnosť, pedagógov či akademickú obec zapojiť sa do tvorby vzdelávacích zdrojov, čím sa posilní občianska participácia pri tvorbe vzdelávacích zdrojov.

Závazok úzko súvisí s vôľou SR zlepšovať kvalitu vzdelávania využívaním inovatívnych prístupov a nástrojov, ktorá sa odráža vo viacerých strategických dokumentoch:

- Konceptia informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020²⁵ sa venuje téme digitálnych vzdelávacích zdrojov, pričom odporúčania sú úzko prepojené na podporu tvorby, schvaľovací proces, vzdelávanie pedagógov k využívaniu digitálnych edukačných zdrojov a sprístupnenie takýchto zdrojov aj mimo školského prostredia,
- Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania²⁶, ktorý vychádza z dokumentu Učiace sa Slovensko²⁷, predpokladá v záujme zlepšenia kvality vzdelávania aj rozvoj centrálného úložiska digitálneho obsahu s licenciami na voľné šírenie obsahu,
- Návrh národných priorít implementácie Agendy 2030, ktorý nadväzuje na ciele trvalo udržateľného rozvoja OSN, v téme Vzdelávanie pre dôstojný život určuje ako jednu z výziev posilnenie princípu inklúzie vo vzdelávacom procese a zaručenie rovných príležitostí pre všetky deti, žiakov a študentov bez ohľadu na ich sociálne zázemie, zdravotné znevýhodnenie, nadanie, národnosť či etnicitu, v súlade s princípmi rodovej rovnosti.
- Pripravovaná Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 v kapitole Integrovaný rozvojový program I. – Prírodné zdroje, ľudské zdroje a kultúrny potenciál, časť Zvýšenie kvality vzdelávania vrátane celoživotného a rozvoj ľudských a materiálnych kapacít vzdelávacieho systému predpokladá zvýšenie kvality vzdelávania vrátane celoživotného a rozvoj ľudských a materiálnych kapacít vzdelávacieho systému aj prostredníctvom prehĺbenia individuálneho prístupu k jednotlivcovi v zmysle inkluzívneho vzdelávania, k čomu môžu významným spôsobom prispieť dostupné otvorené vzdelávacie zdroje.

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

9. Legislatívne upraviť podmienky zavedenia otvorenej licencie na vybrané novovznikajúce vzdelávacie materiály, ktoré sú centrálnne zabezpečované a financované alebo spolufinancované z verejných zdrojov MŠVVaŠ SR a jeho priamo riadených organizácií

Termín: do 31. decembra 2021

Zodpovedná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

10. Určiť autoritu na MŠVVaŠ SR zodpovednú za systematickú a koordinovanú tvorbu digitálneho edukačného obsahu, vrátane otvorených vzdelávacích zdrojov, na všetkých úrovniach predprimárneho, základného a stredného vzdelávania

Termín: do 30. júna 2020

Zodpovedná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

11. Podporovať tvorbu otvorených vzdelávacích zdrojov a každoročne informovať o výstupoch podpory

²⁵ Dostupná na: <https://www.minedu.sk/koncepcia-informatizacie-a-digitalizacie-rezortu-skolstva-s-vyhľadom-do-roku-2020/> . MŠVVaŠ SR aktuálne pracuje na Programe informatizácie školstva s výhľadom do roku 2030, vzhľadom na to, že dokument nie je v čase tvorby tohto materiálu verejne dostupný, tento materiál sa odvoláva na aktuálne platnú verziu.

²⁶ Dostupný na: <https://www.minedu.sk/17786-sk/narodny-program-rozvoja-vychovy-a-vzdelavania/>. Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania bol schválený uznesením č. 302/2018 z 27.06.2018. K tomu bol schválený akčný plán č. 1 Implementačného plánu Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania s plnením do 31.12.2019. Ďalej boli vzaté na vedomie akčné plány č. 2 až 5 Implementačného plánu s úlohou predložiť aktualizáciu týchto akčných plánov č. 2 až 5 do 31.12.2019.

²⁷ Dostupné na: <https://www.minedu.sk/uciace-sa-slovensko/> .

Termín: do 31. januára každoročne

Zodpovedná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

12. Vzdelávať pedagógov k využívaniu portálu CÚDEO a k tvorbe nových otvorených vzdelávacích zdrojov

Termín: do 31. decembra 2021

Zodpovedná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

13. Participatívnym spôsobom monitorovať, zverejňovať a priebežne aktualizovať databázu otvorených vzdelávacích zdrojov, ďalších zdrojov vhodných pre použitie vo vzdelávaní a pre zvyšovanie povedomia o otvorenom vzdelávaní, ktoré boli vytvorené v Slovenskej republike občianskou spoločnosťou.

Termín: priebežne

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Priebežné úlohy v téme otvoreného vzdelávania, stále trvajúce z uznesenia vlády SR č. 104/2017 sú uvedené v Prílohe č. 1. bod 2.1.

3. OTVORENÁ VEDA

3.1.: Vytvoriť a prijať Národnú stratégiu otvorenej vedy

Podporovanie otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu prispieva k zvyšovaniu transparentnosti nakladania s verejnými zdrojmi, vďaka čomu majú občania možnosť informovať sa o výstupoch vedy a výskumu financovaných z verejných zdrojov. Výhody otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu v oblasti zvyšovania transparentnosti a pozitívneho dopadu na zvyšovanie kvality vedy a výskumu oceňuje aj Európska únia, ktorá v rámci programu Horizont 2020²⁸ zaviedla podmienku publikovania výstupov vznikajúcich v rámci tohto programu pod verejnou licenciou. Na program Horizont 2020 bude nadväzovať program Horizon Europe, v ktorom sa kladie veľký dôraz na prechod od posilňovania otvorenosti smerom k politikám otvorenej vedy.²⁹

Navyše, viaceré inštitúcie financujúce výskum (napr. z Nemecka, Fínska, Nórska, Luxemburska či Veľkej Británie) s podporou Európskej komisie a Európskej výskumnej rady ohlásili v septembri 2018 vznik Koalície S (Coalition S) a následne Plánu S, ktorého víziou je, aby „s účinnosťou od roku 2021 boli všetky vedecké publikácie týkajúce sa výsledkov výskumu financovaného verejnými alebo súkromnými zdrojmi poskytovanými národnými, regionálnymi a medzinárodnými výskumnými radami a inštitúciami financujúcimi výskum povinne publikované vo vedeckých časopisoch s otvoreným prístupom, alebo platformách s otvoreným prístupom, alebo okamžite sprístupnené bez akéhokoľvek embarga prostredníctvom repozitárov s otvoreným prístupom.“³⁰ V rámci podpory rozvoja otvoreného prístupu je žiaduce, aby sa k Plánu S k 31. decembru 2020 prihlásila aj Agentúra na podporu výskumu a vývoja na Slovensku.

Pre dosiahnutie tohto cieľa je potrebné vypracovať národnú stratégiu otvorenej vedy, ktorá bude nadväzovať na predchádzajúce akčné plány, ktoré sa podobne ako v téme otvorených vzdelávacích zdrojov venovali predovšetkým prvotnému zmapovaniu situácie, existujúcich podmienok a vytvoreniu priestoru pre rozvoj otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu na Slovensku prostredníctvom vybudovania legislatívneho rámca a finančného a technického zázemia, či šírením povedomia o tejto téme.

Dôležitou súčasťou rozvoja témy otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu zostáva vybudovanie a naplnenie repozitára pre ukladanie, dlhodobú archiváciu a sprístupňovanie slovenských vedeckých a odborných publikácií, výskumných dát a sivej literatúry z Akčného plánu OGP 2017 - 2019³¹. Paralelne s repozitárom je však nevyhnutné dokončiť zmapovanie formátov výstupov z vedecko-výskumných inštitúcií na Slovensku, ktorými bude repozitár plnený.³²

V záujme ďalšieho vývoja témy otvorenej vedy na Slovensku je vhodné pokračovať vo vzdelávaní manažmentu výskumníkov, akademikov či zamestnancov knižníc jednotlivých univerzít a výskumných inštitúcií o výhodách otvoreného prístupu. Zmapovanie pripravenosti samotných vedecko-výskumných a akademických inštitúcií na otvorený prístup, ktorý bude v budúcom programovom období európskych štrukturálnych a investičných fondov povinnosťou pri čerpaní finančných zdrojov, prinesie osoh smerom k účinnému nastaveniu Stratégie otvorenej vedy. V rámci tvorby stratégie je žiaduce zmapovať výšku tzv. APC poplatkov³³, ktoré v súčasnosti platia vedecko-výskumné pracoviská (predovšetkým vysoké školy

²⁸ Podmienky financovania alebo co-financovania vedecko-výskumných projektov podporených z programu EÚ Horizont 2020: http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/open-access-data-management/open-access_en.htm.

²⁹ Viac informácií o Horizon Europe je dostupných na: https://ec.europa.eu/info/designing-next-research-and-innovation-framework-programme/what-shapes-next-framework-programme_en.

³⁰ Princípy Plánu S, dostupné na: <https://www.coalition-s.org/principles-and-implementation/>, viac informácií: <http://openaccess.cvtisr.sk/plan-s/>.

³¹ Pri budovaní repozitára je potrebné využiť medzinárodné skúsenosti napr. projekt FAIRsFAIR (<https://www.fairsfair.eu/>).

³² Úlohy č. B.39 a B.40 uznesenia vlády SR č. 104/2017 (Akčný plán OGP 2017 – 2019), s pôvodným termínom plnenia do 31. decembra 2018 a s posunutým termínom plnenia do 29. februára 2020.

³³ Article Processing Charges, skr. APC, tiež publikačné poplatky. Vyberanie APC poplatkov je jedným zo spôsobov, ako vedecké časopisy financujú bezplatne prístupné články. APC poplatky platia autori článkov za publikáciu vo vedeckých časopisoch, príp. inštitúcie ich zastupujúce. APC poplatok môže pokrývať náklady vydavateľa kompletne alebo čiastočne – záleží na štruktúre rozpočtu časopisu a na všeobecných štandardoch. Viac informácií o APC poplatkoch je dostupných na:

a pracoviská Slovenskej akadémie vied). Je nevyhnutné vytvoriť priestor pre pilotné otvorenie otvoreného prístupu na aspoň jednom pracovisku slovenskej verejnej vysokej školy a pracovisku SAV s tým, aby sa pre budúce obdobie vedeli nastaviť podmienky, ktoré je nevyhnutné splniť pre zavedenie plošného otvoreného prístupu (personálne a materiálne zabezpečenie pracovísk, školenia, osвета, poskytovanie stimulov a odmien vedeckým pracovníkom publikujúcim v otvorenom prístupe, hodnotiace kritériá výskumu, ktoré zohľadňujú využívanie otvorených vedeckých postupov, atď.).

V súvislosti s otvoreným prístupom a otvorenou vedou/vedou 2.0 sa skúmajú aj nové prístupy k hodnoteniu výskumu na všetkých úrovniach (napr. výskumné publikácie a projekty, výskumní pracovníci, laboratória, univerzity), ktoré odrážajú naliehavú potrebu zmeniť súčasnú paradigmu a požadujú multifaktorálne a viacrozmerné hodnotenie, pričom sa má zohľadňovať široká škála prvkov nad rámec dnes používaného impakt faktora časopisu.³⁴ Európska komisia v rámci svojich aktivít v oblasti otvorenej vedy a programu Horizont 2020 rozvinula aj niekoľko iniciatív v oblasti hodnotenia výskumu, zriadila pracovné skupiny a uverejnila dve správy o odmeňovaní a zručnostiach pre otvorenú vedu.³⁵ Navrhované zmeny môžu mať pozitívny dopad na zvýšenie viditeľnosti a citovanosti slovenskej vedy a jej využitie na aplikačnej úrovni.

Je potrebné pokračovať v rozvíjaní priaznivých podmienok a nástrojov vedúcich k zlepšeniu prístupu verejnosti k výsledkom vedy (koncept tzv. citizen science³⁶), vďaka ktorému sa rozvíja aj participačný potenciál verejnosti zúčastňovať sa na vede a výskume. Zapojenie občanov do výskumu vyžaduje aspoň minimálny stupeň otvorenosti, zahŕňajúc metodológiu, prístup k literatúre a dátam, komunikáciu o cieľoch a výsledkoch výskumných projektov. Koncept „citizen science“ môžu s konceptom otvorenej vedy spoločne riešiť veľké výzvy ako sú znižovanie dôvery spoločnosti vo vedu a uľahčovanie prenosu vedomostí medzi vedou a spoločnosťou s cieľom stimulovať inovácie.³⁷

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

14. Vypracovať Národnú stratégiu otvorenej vedy spolu s akčným plánom a predložiť ju na rokovanie vlády SR
Termín: do 20. decembra 2020
Zodpovedná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR
15. Pripraviť a začať realizovať pilotné projekty zavedenia otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu v prostredí akademických a vedeckých knižníc
Termín: do 31. decembra 2021
Zodpovedná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

<http://openaccess.cvtisr.sk/homepage/ako-sa-stat-open-access-pre-vydavatelov/> .

³⁴ V súlade so Sanfranciskou deklaráciou o hodnotení vedeckého výskumu DORA (<https://sfdora.org/read/sk/>).

³⁵ https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=rewards_wg
a https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=altmetrics_eg .

³⁶ Citizen science je inovatívny koncept, ktorý predpokladá zapájanie nevedeckej verejnosti do časti alebo celého výskumu. Pozri napr. program Utrechtskej univerzity v Holandsku: <https://www.uu.nl/en/organisation/public-engagement-at-utrecht-university/finding-an-audience/citizen-science> alebo projekt Project Naming, ktorý v rámci Iniciatívy pre otvorené vládnutie realizovala kanadská inštitúcia Library and Archives Canada: <https://www.collectionscanada.gc.ca/inuit/index-e.html> .

³⁷ Viac informácií k téme aj na:

<https://ecsa.citizen-science.net/sites/default/files/ditos-policybrief3-20180208-citizen-science-and-open-science-synergies-and-future-areas-of-work.pdf> .

4. PARTICIPÁCIA

4.1.: Posilňovať participatívnu tvorbu verejných politík prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania k participácii

Aj napriek tomu, že tému zapájania relevantných aktérov do verejných politík – participáciu – prináša ÚSV ROS už od roku 2011 prostredníctvom agendy otvoreného vládnutia a ďalších projektov, ktorým sa ÚSV ROS venuje.³⁸ Participácia a participatívny proces tvorby verejných politík sa stále nachádza v prvej fáze svojho vývoja a udomáčňovania v prostredí slovenskej verejnej správy na všetkých úrovniach. Proces participácie čelí podľa poznatkov a skúseností získaných z monitorovania a hodnotenia plnenia predchádzajúcich úloh z akčných plánov Iniciatívy pre otvorené vládnutie, či z projektov zameraných na participáciu realizovaných ÚSV ROS viacerým výzvam v oblastiach:

- vzdelávania k participácii,
- vôle participovať,
- a personálnych a ekonomických kapacít alokovaných na participáciu.

Proces zavádzania princípu partnerstva, spolupráce a participácie do praxe v štátnej správe a vysporiadanie sa s danými výzvami je postupný. Tento evolučný proces musí byť postavený na vzájomnom učení, vyhodnocovaní a priebežnom zapracovávaní dobrých aj zlých skúseností z praxe do ďalších procesov zapájania verejnosti do tvorby verejných politík. Je preto žiaduce pokračovať zo strany štátnej správy v tvorbe a následnej implementácii verejných politík participatívnym spôsobom s adekvátnou podporou týchto procesov. K tomu môže slúžiť intenzívnejšie sústredenie sa zo strany ÚSV ROS na budovanie kapacít v oblasti participácie v prostredí verejnej správy, ale aj na strane občianskej spoločnosti vzdelávaním zameraným na získanie znalostí ohľadom procesu participácie a praktických skúseností pri tvorbe a implementácii jednotlivých verejných politík či iných procesov. Počas roku 2019 pripravil ÚSV ROS prvý vzdelávací program zameraný na podporu zavádzania participatívnej tvorby verejných politík. Obsahom vzdelávacieho programu určeného pre predstaviteľov verejnej správy je odovzdať účastníkom skúsenosti a dobrú prax s participatívnou tvorbou verejných politík, konkrétne v oblastiach vytvorenia a vedenia participatívnych procesov, facilitácii rôznych typov stretnutí súvisiacich s participatívnou tvorbou verejných politík, realizácii participatívnych postupov pri tvorbe verejných politík, vysporiadania sa s krízovými situáciami a následnej implementácie verejnej politiky.

Vôľu rozvíjať spoluprácu medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou Slovenská republika deklaruje vo viacerých strategických a legislatívnych dokumentoch vrátane PVV, či v pripravovanej Stratégii a vízii rozvoja Slovenska do roku 2030, ktorá má ambíciu podporovať otvorené vládnutie a mechanizmy participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík.

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

16. Identifikovať a pripraviť podmienky na tvorbu verejných politík, ktoré budú na vybraných ministerstvách a ostatných ÚOŠS tvorené alebo implementované participatívne v spolupráci so zástupcami občianskej spoločnosti

Termín: do 31. decembra 2021

Zodpovední: podpredseda vlády a minister životného prostredia SR, podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR; ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR; ministerka vnútra SR

Spoluzodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

³⁸ Pozri napr. Národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík (NP Parti), dostupný na: https://www.minv.sk/?ros_np_participacia, alebo Projekt technickej pomoci Efektívne zapojenie občianskej spoločnosti do implementácie a monitorovania EŠIF zavádzaním participatívnych postupov II (Projekt Partnerstvo), dostupný na: https://www.minv.sk/?ros_ptp_partnerstvo.

17. Implementovať vzdelávací program s cieľom posilňovať kompetencie zamestnancov vo verejnej správe a akademickom prostredí, so zameraním na podporu tvorby a realizácie participatívnych politík vo verejnej správe

Termín: do 31. decembra 2021

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

4.2.: Upraviť správu o účasti verejnosti na tvorbe právnych predpisov

Zvyšovanie participácie verejnosti na tvorbe verejných politík upravuje vďaka iniciatíve ÚSV ROS aj slovenská legislatíva, konkrétne prostredníctvom inštitútu Predbežnej informácie a inštitútu Správy o účasti verejnosti.³⁹ Inštitút Správy o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu sa do slovenského právneho poriadku dostal prijatím zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Novelizáciou Legislatívnych pravidiel vlády SR boli zavedené jej formalizované vzory.

Účelom zavedenia inštitútu Správy o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu bolo najmä⁴⁰:

- poskytnutie usmernenia počas participatívnej tvorby právneho predpisu,
- poskytnutie spôsobu deklarácie zapojenia verejnosti do tvorby právneho predpisu,
- poskytnutie mechanizmu spätnej väzby pre predkladateľa.

Z analyzovania aplikačnej praxe⁴¹ a diskusií s legislatívnymi zamestnancami a zamestnankyňami legislatívnych odborov ministerstiev a ostatných ÚOŠS počas Týždňa otvoreného vládnutia 2018⁴² a 2019⁴³ vyplynuli viaceré zistenia:

- zamestnanci a zamestnankyne jednotlivých legislatívnych odborov ministerstiev a ostatných ÚOŠS radšej využívajú formu vlastnej Správy o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu, keďže jej formalizované verzie nie sú súčasťou systému Slov-Lex, na ktorom sa legislatívny proces odohráva,
- formalizované vzory Správy o účasti verejnosti sú komplikované a zväčša sa vyplňajú až pred predložením návrhu do medzirezortného pripomienkového konania,
- chýba spätná väzba na participatívne procesy, ktoré sa vykonali v rámci prípravy návrhov právnych predpisov,
- formalizované vzory Správy o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu je vhodné upraviť, nakoľko viaceré otázky nie je možné zodpovedať počas zákonom stanovenej lehoty jej vypracovania, alebo sa dajú zodpovedať až po prebehnutí medzirezortného pripomienkového konania.

Z týchto dôvodov a na základe požiadavky zamestnancov a zamestnankýň legislatívnych odborov ministerstiev a ostatných ÚOŠS a občianskej spoločnosti, je potrebné vzory Správy o účasti na tvorbe právneho predpisu upraviť v záujme jej jednoduchšieho a efektívnejšieho vypracovania. Podporí sa tým aj väčšie zapájanie verejnosti do tvorby legislatívy a otvorenosť legislatívnych procesov.

³⁹ https://www.minv.sk/?ros_legislativa_aktivity .

⁴⁰ Porov. Metodické usmernenie pre Správu o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu, s. 4, dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/participacia/Metodicke-usmernenie_Sprava-o-ucasti-verejnosti_final.pdf .

⁴¹ Porov. Analýza zverejňovania správ o účasti verejnosti a predbežných informácií za rok 2016, dostupná na: http://www.minv.sk/?ros_ogp_spravy&sprava=analiza-zverejnovania-sprav-o-ucasti-verejnosti-a-predbezných-informácií-za-rok-2016 a Analýza zverejňovania správ o účasti verejnosti a predbežných informácií za rok 2017, dostupná na: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/2018/analiza_sprav_o_ucasti_verejnosti_a_predbežnej_informacie/Analiza-zverejnovania-PI-a-SUV.pdf .

⁴² Záverečná správa z Týždňa otvoreného vládnutia 2018, dostupná na: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/2018/tyzden_otvoreneho_vladnutia_2018/Tyzden%20otvorene%20vladnutia%202018_zaverecna%20sprava%202.pdf .

⁴³ Záverečná správa z Týždňa otvoreného vládnutia 2019, dostupná na: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/otvorene_vladnutie/open_gov_week_2019/Zaverecna%20sprava_TYZDEN%20OTVORENEHO%20VLADNUTIA%202019.pdf .

Konkrétny míľnik smerujúci k naplneniu cieľa:

18. Participatívnym spôsobom upraviť formalizované vzory Správy o účasti verejnosti na tvorbe právnych predpisov a výsledný návrh predložiť na rokovanie vlády SR.

Termín: do 30. júna 2020

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Spoluzodpovední: podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu, ministri, predsedovia ostatných ústredných orgánov štátnej správy

Priebežná úloha v téme participácia, stále trvajúca z uznesenia vlády SR č. 104/2017 je uvedená v Prílohe č. 1. bod 4.2.

4.3.: V programovom období Európskych štrukturálnych a investičných fondov 2021 – 2027 vytvoriť priestor pre rozvoj občianskej spoločnosti a funkčných medzisektorových partnerstiev posilňujúcich otvorené vládnutie na všetkých úrovniach verejnej správy

V súčasnom programovom období EŠIF na roky 2014 - 2020 je podpora rozvoja občianskej spoločnosti nesystematická, právne formy mimovládnych neziskových organizácií sú pri poskytovaní podpory z rôznych operačných programov definované nejednotne. Navyše, medzisektorové partnerstvá nie sú adekvátne podporované – napríklad výzvy pre mimovládne neziskové organizácie v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa (ďalej len „OP EVS“) neumožňujú prijímateľom mať projektových partnerov z iných sektorov (samospráva, štátna správa).

V súčasnosti nemá žiadny Operačný program v investičnej stratégii podporu participácie občianskej spoločnosti ako cieľ alebo ako opatrenie. Sčasti sa podpore rozvoja občianskej spoločnosti venuje OP EVS, ktorý v rámci výziev pre mimovládne neziskové organizácie podporuje tvorbu partnerstiev a sieťovanie subjektov⁴⁴.

Závazok má za cieľ vytvoriť priestor pre financovanie projektov mimovládnych neziskových organizácií a projektov vytvárajúcich partnerstvá mimovládnych neziskových organizácií a iných subjektov (predovšetkým samospráv, ale aj štátnych inštitúcií) a zjednotiť podmienky podpory mimovládnym neziskovým organizáciám z jednotlivých operačných programov a ich aktivít. V neposlednom rade, cieľom záväzku je vytvorenie takých podmienok a požiadaviek na prijímateľov pri implementácii projektov, ktoré budú primerané ich kapacitám a prípadne umožnia budovať ďalšie kapacity mimovládnych neziskových organizácií. Takýto záväzok rozvíja všetky princípy Iniciatívy pre otvorené vládnutie.

Efektívne partnerstvo medzi jednotlivými subjektmi verejnej správy a občianskej spoločnosti postavené na spolupráci a vzájomnom zdieľaní informácií, môže viesť okrem transparentnosti, aj k prieniku pohľadu občana do "domény" verejnej správy. Toto uznáva aj Európska komisia a ošetruje princíp partnerstva a viacúrovňového vládnutia v Nariadení EÚ č. 1303/2013⁴⁵ ako aj v Delegovanom nariadení č. 240/2014 (Európskeho kódex pre partnerstvo)⁴⁶. Na druhej strane môže viesť aj k posilneniu prístupu orientovaného na občana (ako klienta verejnej správy), čoho pozitívnym výstupom je zlepšenie zúčtovateľnosti verejnej správy voči svojim občanom.

⁴⁴ Dopytovo – orientované výzvy z OP EVS zamerané na Občiansku informovanosť a participáciu a Tvorbu lepšej verejnej politiky vo výške cca 30 mil. EUR. Viac informácií k výzvam je dostupných na webstránke <http://www.reformuj.sk/vyzvy/dopytovo-orientovane-vyzvy/?stav=uzavrete>.

⁴⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/?uri=celex%3A32013R1303>

⁴⁶ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0240>

Vytvorenie priestoru pre rozvoj občianskej spoločnosti a medzisektorových partnerstiev úzko súvisí s pripravovanou Partnerskou dohodou na roky 2021 – 2027 a na ňu nadväzujúcimi relevantnými operačnými programami. K podpore funkčných partnerstiev medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou, mimovládnyimi organizáciami sa vláda SR zaviazala prostredníctvom Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti do roku 2020⁴⁷ a implementácie Koncepcie prostredníctvom Akčných plánov Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti⁴⁸. Účinné partnerstvo a rozvoj občianskej spoločnosti sú definované ako jedna z výziev v rámci národných priorít implementácie Agendy 2030 na Slovensku, aj v pripravovanej Vízii a stratégii rozvoja SR do roku 2030.

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

19. Zapojiť všetkých partnerov v zmysle Európskeho kódexu pre partnerstvo (Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 240/2014) do procesu programovania fondov politiky súdržnosti EÚ na obdobie 2021 – 2027
Termín: do 31. decembra 2020
Zodpovedný: podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu
Spoluzodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
20. Koordinovať a podporovať prípravu podkladov do Partnerskej dohody 2021 - 2027 zo strany mimovládnych neziskových organizácií a presadzovať ich zohľadnenie v relevantných dokumentoch
Termín: do 31. januára 2020
Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
Spoluzodpovedný: podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu
21. Podporovať zvyšovanie povedomia o pridanej hodnote medzisektorových partnerstiev na strane verejnej správy
Termín: do 30. júna 2020
Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
22. Presadzovať v rámci cieľa 5 ("Európa bližšie k občanom") v novom programovom období Európskych štrukturálnych a investičných fondov budovanie medzisektorových partnerstiev so zapojením zástupcov mimovládnych neziskových organizácií a občianskej spoločnosti
Termín: do 31. decembra 2020
Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

⁴⁷Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti do roku 2020, dostupná na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/koncepcia_rozvoja_os/Koncepcia-rozvoja-OS_2020.pdf.

⁴⁸ Viac informácií je dostupných na: https://www.minv.sk/?ros_kros_ap.

5. OTVORENÁ JUSTÍCIA - PRÁVNA ISTOTA

Otvorené súdnictvo je kľúčovým pilierom právnej istoty a vymožitelnosti práva v právnom štáte. Vo vnútri súdneho systému je dlhodobou vedená diskusia o efektívnom riadení súdnictva, manažmente súdnych spisov, optimálnom výbere sudcov a hodnotení ich práce, počte súdnych obvodov, súdov a ich možnej špecializácii, či funkčnosti disciplinárnych senátov a vymožitelnosti etických štandardov sudcov.

Pre vyhodnocovanie efektivity, kvality a dôveryhodnosti súdneho systému je žiaduce pravidelne zbierať a analyzovať relevantné dáta. Výstupom analýz by mala byť pravidelná a verejne dostupná výročná správa o stave súdnictva, ktorá bude reflektovať objektívne, spoľahlivé a komparatívne dáta. Výročná správa poskytne indikátory hodnotenia efektivity, kvality a dôveryhodnosti súdnictva a súčasne poskytne objektívne dáta o výdavkoch na činnosti súdnictva. Merateľné kvantitatívne i kvalitatívne dáta o stave súdnictva v kľúčových oblastiach riadenia a rozhodovania súdov budú vhodným základom pri plánovaní a realizovaní reforiem v súdnictve ako aj pri vedení odbornej verejnej diskusie o zvyšovaní efektivity súdov, ich transparentnosti a dôveryhodnosti.

V zmysle správy Benátskej komisie o vláde práva⁴⁹ je právna istota jedným zo znakov právneho štátu. Právna istota je základom pre dôveru v právny systém a vládu práva. V záujme jej posilňovania je nevyhnutné, aby boli znenia právnych predpisov jednoducho a bez obmedzenia dostupné každému. Zverejňovanie právnych predpisov na ľahko dostupnom mieste vo veľkej miere prispieva tiež k princípom otvoreného vládnutia.

5.1.: Rozšíriť zverejňovanie legislatívnych a nelegislatívnych materiálov na portáli Slov-Lex

V Slovenskej republike sa právne predpisy zverejňujú na právnom a informačnom portáli Slov-Lex, ktorý okrem iného plní funkciu záväznej a štátom garantovanej Zbierky zákonov. Okrem právnych predpisov, ktorými sú Ústava Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a vykonávacích právnych predpisov, ktorými sú nariadenia vlády SR, vyhlášky a opatrenia ministerstiev a ostatných ÚOŠS⁵⁰, sa na portáli zverejňujú aj iné právne akty a akty medzinárodného práva. Ministerstvá a ostatné ÚOŠS sú oprávnené vydávať aj ďalšie vykonávacie predpisy, interné predpisy a vnútorné organizačno-riadiace akty (ďalej len „vnútorné predpisy“). Tieto však spravidla zverejňované nie sú, pričom je v záujme posilňovania právnej istoty a princípov otvoreného vládnutia vhodné, aby boli zverejňované, a to na jednom mieste. Najvhodnejším miestom na ich zverejňovanie je právny a informačný portál Slov-Lex, ktorý by sa do budúcnosti mohol stať jednotným miestom na zverejňovanie vnútorných predpisov. Potrebná funkcionálnosť portálu Slov-Lex je zabezpečená už v súčasnosti⁵¹.

Vzhľadom na to, že ministerstvá a ostatné ÚOŠS vydávajú rôzne druhy vnútorných predpisov, nie je účelné na tomto mieste detailne špecifikovať, ktoré druhy vnútorných predpisov je žiaduce zverejňovať. Je však potrebné, aby ministerstvá a ostatné ÚOŠS zverejňovali všetky vnútorné predpisy, ktorých zverejňovanie nepôjde nad rozsah zák. č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a ktoré budú vybrané podľa nasledujúcich kritérií:

- a) vnútorné predpisy, podľa ktorých ministerstvá a ostatné ÚOŠS konajú a rozhodujú alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických a právnických osôb vo vzťahu k ministerstvám a ostatným ÚOŠS,

⁴⁹ CDL-AD(2011)003rev, dostupné na:

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-e).

⁵⁰ § 1 ods. 1 zák. č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Čl. 2 ods. 2 písm. c) Legislatívnych pravidiel vlády SR

⁵¹ Pozri <https://www.slov-lex.sk/vykonavacie-predpisy>

- b) vnútorné predpisy, ktorých zverejneniu nebráni iný právny predpis⁵², alebo dôvod bezpečnosti, ochrana vnútorného poriadku alebo dosiahnutia účelu, za ktorým boli vytvorené, napr. inšpekčný manuál alebo iný materiál, ktorý má charakter taktického alebo metodického predpisu,
- c) vnútorné predpisy, ktoré je možné sprístupniť na základe žiadosti podľa Zákona o slobode informácií ako celok,
- d) vnútorné predpisy, ktoré prispievajú k posilňovaniu princípov otvoreného vládnutia, ktorými sú transparentnosť, zodpovednosť a participácia.

Zverejňovanie na právnom a informačnom portáli Slov-Lex sa bude týkať tých vykonávacích predpisov, interných predpisov a vnútorných organizačno-riadiacich aktov, ktoré budú vydané po schválení Akčného plánu OGP 2020 – 2021 a príslušného uznesenia vlády SR, ako aj tých predpisov, ktoré sú už v súčasnosti zverejnené vo vestníkoch jednotlivých ministerstiev a ostatných ÚOŠS.

Právne predpisy vydáva nielen štát, no i orgány územnej samosprávy ako všeobecne záväzné nariadenia. Všeobecne záväzné nariadenia sú vydávané vo veciach územnej samosprávy a preneseného výkonu štátnej správy a sú záväzné pre všetky osoby a subjekty pôsobiace na území samosprávneho celku. Zverejňované sú zväčša na webových sídlach, resp. na úradných tabuliach jednotlivých miest, obcí a samosprávnych krajov. Takýmto spôsobom zverejnené všeobecne záväzné nariadenia nespĺňajú kritérium ich jednoduchej dostupnosti. Z hľadiska ich všeobecnej záväznosti je preto vhodné, aby sa zverejňovali na právnom a informačnom portáli Slov-Lex.

Zverejňovanie všeobecne záväzných nariadení na právnom a informačnom portáli Slov-Lex okrem posilnenia princípov otvoreného vládnutia a zvýšenia právnej istoty, prinesie viaceré pozitíva nielen pre verejnosť, ale aj pre samotnú územnú samosprávu, a to najmä:

- posilnenie všeobecne záväzných nariadení ako právnych aktov všeobecnej povahy,
- odbremenenie územnej samosprávy od veľkej časti žiadostí o sprístupnenie informácie v zmysle Zákona o slobode informácií,
- „zásobáreň“ príkladov dobrej praxe pre normotvorbu územnej samosprávy; mestá, obce a samosprávne kraje sa budú môcť jednoduchým spôsobom dostať k všeobecne záväzným nariadeniam iných samosprávnych celkov a „inšpirovať“ sa nimi, čo prispeje k zvyšovaniu kvality normotvorby územnej samosprávy,
- ľahkú dostupnosť právnych predpisov územnej samosprávy na jednom, štátom garantovanom mieste,
- efektívnejšie podávanie pripomienok verejnosťou,
- účinnejšiu kontrolu súladnosti všeobecne záväzných nariadení so zákonom a ostatnými právnymi predpismi.

Na základe uvedených dôvodov, v záujme zvyšovania otvorenosti a transparentnosti a posilňovania právneho štátu je vhodné zverejňovať ako vykonávacie právne predpisy a vnútorné organizačno-riadiace akty ministerstiev a ostatných ÚOŠS, tak aj všeobecne záväzné nariadenia orgánov územnej samosprávy na právnom a informačnom portáli Slov-Lex, ktorý spĺňa kritérium jednoduchej dostupnosti pre všetkých a bez obmedzenia.

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

23. Zverejňovať vybrané vykonávacie predpisy a vnútorné organizačno-riadiace akty ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy na právnom a informačnom portáli Slov-Lex.

Termín: priebežne

Zodpovední: ministri, predsedovia ostatných ústredných orgánov štátnej správy

⁵² Napríklad zák. č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

24. Vytvoriť podmienky na zverejňovanie všeobecne záväzných nariadení samosprávnych krajov, miest a obcí SR na právnom a informačnom portáli Slov-Lex.

Termín: do 30. júna 2021

Zodpovedný: minister spravodlivosti SR

Odporúčanie:

1. Zverejňovať všeobecne záväzná nariadenia samosprávnych krajov, miest a obcí SR na právnom a informačnom portáli Slov-Lex.

Termín: priebežne

Zodpovední: volení predstavitelia regionálnej a miestnej územnej samosprávy

6. SPÄTNÁ VÄZBA A POKRAČOVANIE

6.1.: Monitorovať napĺňanie Akčného plánu OGP 2020 – 2021 a participatívnym spôsobom pripraviť nový Akčný plán OGP na nasledujúce obdobie

S cieľom zvýšiť úspešnosť implementácie Akčného plánu OGP 2020 – 2021 je dôležité pokračovať v koordinácii medzirezortnej pracovnej skupiny, ktorá bude dohliadať na plnenie úloh Akčného plánu OGP 2020 – 2021 v jednotlivých kapitolách, ako aj v pravidelnom monitorovaní a vyhodnocovaní plnení úloh z Akčného plánu OGP 2020 – 2021. Po záverečnom vyhodnotení Akčného plánu OGP 2020 – 2021 bude pripravený nový akčný plán na nasledujúce obdobie.

Konkrétne míľniky smerujúce k naplneniu cieľa:

25. Koordinovať pracovnú skupinu k implementácii Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2020 – 2021, členmi ktorej budú zástupcovia jednotlivých ministerstiev a ostatných ÚOŠS a pravidelne informovať o jej činnosti

Termín: do 31. decembra každoročne

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

26. Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na nasledujúce obdobie

Termín: do 30. júna 2022

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti